

מקור המאמר בזהר פרשת במדבר דף קי"ח ע"א
מהות עבודת ה' בזמן המקדש והגלות

אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאוֹתוֹת לְבֵית אֲבֹתָם יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. (במדבר ב) **רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח,** (ישעיה סו) **שִׁמְחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָּהּ כָּל אַהֲבֵיהָ וְגו'.** כִּמְהָ חֲבִיבָא אֹרִייתָא קִמֵּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא בְּכָל אַתְר דְּמַלְי דְּאֹרִייתָא אֲשַׁתְּמַעוּ, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל חֵיילִין דִּילֵיהּ כְּלָהוּ צִייתִין לְמַלְוֵילֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵי לְדִיירָא עֲמִיה, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (שמות כ) **בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכִּיר אֶת שְׁמִי וְגו'.** וְלֹא עוֹד, אֶלְא דְשִׁנְאוֵי נְפִלִין קִמֵּיה, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

תָּא חַזִּי, פְּקוּדֵי אֹרִייתָא עֲלֵאִין אֵינּוֹן לְעֵילָא. אֲתֵי בַר נֶשׁ וְעֵבִיד פְּקוּדָא חָדָא, הֵהוּא פְּקוּדָא קִימָא קִמֵּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִתְעַטְרָא קִמֵּיה, וְאָמַר פְּלַנְיָא עֵבֵד לִי, וּמִן פְּלַנְיָא אָנָא, בְּגִין דְּאִיהוּ אֲתַעֵר לִיה לְעֵילָא. כְּנֻוּנָא דְּאִיהוּ אֲתַעֵר לִיה לְתַתָּא, הָכִי נָמִי אֲתַעֵר לְעֵילָא, וְעֵבִיד שְׁלָמָא לְעֵילָא וְתַתָּא, כְּמָה דְּאֵתְ אָמַר, (ישעיה כז) **או יחזק במעזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי יעשה שלום לי, וְעֵשָׂה שְׁלוֹם לִי, לְעֵילָא. שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי, לְתַתָּא. וְכַפָּא חוֹלְקִיה דְּהָהוּא בַר נֶשׁ, דְּעֵבִיד פְּקוּדֵי אֹרִייתָא.**

לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כז) **או יחזק במעזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי. יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי - לְמַעְלָה. שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי - לְמַטָּה. אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם שֶׁעוֹשֶׂה מִצְוֹת הַתּוֹרָה.**

אִישׁ עַל דְּגָלוֹ יַחֲנוּ בְּאוֹתוֹת לְבֵית אֲבֹתָם יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. (במדבר א) **רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח,** (ישעיה סו) **שִׁמְחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָּהּ כָּל אַהֲבֵיהָ וְגו'.** כִּמְהָ חֲבִיבָה הַתּוֹרָה לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁהָרֵי בְּכָל מָקוֹם שְׁדַבְרֵי תּוֹרָה נִשְׁמָעִים, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכָל חֵילוֹתָיו, כְּלָם מְקַשִּׁיבִים לְדַבְרָיו, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בָּא לְדוֹר עֲמוֹ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (שמות כ) **בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכִּיר אֶת שְׁמִי וְגו'.** וְלֹא עוֹד, אֶלְא שְׁשׁוֹנְאִיו נוֹפְלִים לְפָנָיו, וְהָרֵי פִּרְשׁוּהָ.

בָּא רָאָה, מִצְוֹת הַתּוֹרָה הֵן עֲלִיוֹנוֹת לְמַעְלָה. בָּא אָדָם וַעֲשֶׂה מִצְוָה אַחַת - אוֹתָהּ הַמִּצְוָה עוֹמֶדֶת לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִתְעַטְרָת לְפָנָיו וְאוֹמְרָת: פְּלוֹנִי עָשָׂה אוֹתִי, וּמְפִלוֹנִי אָנִי. מִשּׁוֹם שֶׁהוּא עוֹרֵר אוֹתָהּ לְמַעְלָה. כְּמוֹ שֶׁהוּא עוֹרֵר אוֹתָהּ לְמַטָּה, כִּף גַּם עוֹרֵר אוֹתָהּ לְמַעְלָה, וַעֲשֶׂה שְׁלוֹם

שְׁמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגו', בְּגִין דְּחֲדוּה לָא אֲשַׁתְּכַח, אֲלֵא בּוֹמְנָא דִישְׂרָאֵל קִיִּימֵי בְּאַרְעָא קְדִישָׁא. דְּתַמָּן אֲתַחֲבַרְת אֲתַתָּא בְּבַעְלָהּ, וְכִדִּין הוּא חֲדוּתָא דְכֻלָּא, חֲדוּתָא דְעִילָא וְתַתָּא. בּוֹמְנָא דִישְׂרָאֵל לָא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, אָסִיר לִיה לִבְר נָשׁ לְמַחְדֵי, וְלֹאֲחֻזָּא חִידוּ. דְּכְתִיב, שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָּהּ וְגו', וְגִילוּ בָּהּ דִּיקָא.

רַבִּי אֲבָא חָמָא חֹד בַּר נָשׁ, דְּהוּה חֲדֵי בְבֵי טְרוֹנִיָּא דְבַבְל, פְּטִישׁ בֵּיה, אָמַר שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם כְּתִיב (אָמַר רַבִּי אֲבָא), בּוֹמְנָא דִירוּשָׁלַם בְּחֲדוּה, בְּעֵי בַר נָשׁ לְמַחְדֵי. רַבִּי אֲלֵעָזָר לְטַעְמִיה, דְּאָמַר שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם, הֵינּוּ דְכְתִיב, (תְּהִלִּים ק) עֲבְדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה.

כְּתוּב אֶחָד אֹמֵר, עֲבְדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה, וְכְתוּב אֶחָד אֹמֵר, (תְּהִלִּים ב) עֲבְדוּ אֶת יְיָ בִּירְאָה וְגִילוּ בְּרַעְדָּה. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֲלֵא, כָּאֵן בּוֹמְנָא דִישְׂרָאֵל שָׂרְאֵן בְּאַרְעָא קְדִישָׁא. כָּאֵן בּוֹמְנָא דִישְׂרָאֵל שָׂרְאֵן בְּאַרְעָא אַחְרָא. (ד"א) עֲבְדוּ אֶת יְיָ בִּירְאָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, בּוֹמְנָא דְאִיהִי בְּגִלוּתָא בִּינֵי עַמְמֵיָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא כְּתִיב (ישעיה נה) כִּי בְּשִׂמְחָה תֵצֵאוּ, וְדָא הִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן דְּאָמַר

שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגו', מְשׁוּם שְׂחֲדוּה לָא נִמְצְאָת אֲלֵא בּוֹמְן שִׂישְׂרָאֵל עוֹמְדִים בְּאַרְץ הַקְּדוּשָׁה, שְׁשֵׁם מִתְחַבְּרַת אֲשֶׁה בְּבַעְלָהּ, וְאָז זוֹהֵי שְׂמַחַת הַכֹּל, הַשְּׂמַחָה שְׁלִמְעָלָה וְשְׁלִמְטָה. בּוֹמְן שִׂישְׂרָאֵל לָא נִמְצְאִים בְּאַרְץ הַקְּדוּשָׁה, אָסִיר לְאָדָם לְשַׂמַּח וְלְהִרְאוֹת שְׂמַחָה, שְׂכַתוּב שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָּהּ וְגו', וְגִילוּ בָּהּ דּוֹקָא.

רַבִּי אֲבָא רָאָה אִישׁ שְׁהִיָּה שְׂמַח בְּבֵית טְרוֹנִיָּא שְׂבַבְבַל. הִכָּה בּוּ וְאָמַר, שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם כְּתוּב (אָמַר רַבִּי אֲבָא), בּוֹמְן שִׂישְׂרָאֵלִים בְּשִׂמְחָה צְרִיךְ אָדָם לְשַׂמַּח. רַבִּי אֲלֵעָזָר לְטַעְמֵוּ, שְׂאָמַר שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם, הֵינּוּ שְׂכַתוּב (תְּהִלִּים ק) עֲבְדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה.

כְּתוּב אֶחָד אֹמֵר, עֲבְדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה. וְכְתוּב אֶחָד אֹמֵר, (שם) עֲבְדוּ אֶת ה' בִּירְאָה וְגִילוּ בְּרַעְדָּה. מַה בֵּין זֶה לְזֶה? אֲלֵא, כָּאֵן בּוֹמְן שִׂישְׂרָאֵל שְׂרוּיִים בְּאַרְץ הַקְּדוּשָׁה - כָּאֵן בּוֹמְן שִׂישְׂרָאֵל שְׂרוּיִים בְּאַרְץ אַחְרָת. (ד"א) עֲבְדוּ אֶת ה' בִּירְאָה - זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בּוֹמְן שְׁהִיא בְּגִלוּת בֵּין הָעַמִּים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָרִי כְּתוּב (ישעיה נה) כִּי בְּשִׂמְחָה תֵצֵאוּ, וְזוֹ הִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כִּיּוֹן שְׂאָמַר תֵצֵאוּ,

תִּצְאוּ, מִן גְּלוּתָא הוּא, וְאֶקְרִי שְׂמֵחָה. אָמַר לִיה, וְדָאֵי הָכִי הוּא, דְּכָל זְמַנָּא דְאִיהִי בְּגִלוּתָא וְשְׂכִיבַת לְעַפְרָא, לֹא אֶקְרִי שְׂמֵחָה, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִיתִי לְגַבְהָ, וְיִזְקִים לָהּ מֵעַפְרָא, וְיִימָא (ישעיה נב) הַתְנַעֲרִי מֵעַפָּר וְגו' (ישעיה ט) קוּמִי אוּרִי וְגו'. וְיִתְחַבְּרוּן בְּחֻדָּא, (וְיִזְקִים לָהּ מֵעַפְרָא) כְּדִין חֻדּוּתָא אֶקְרִי. חֻדּוּתָא דְכָלָא, וְכְדִין בְּשְׂמֵחָה תִּצְאוּ וְדָאֵי. כְּדִין כְּמָה חֵיילִין יִפְקוּן לְקַבְלָא דְמִטְרוּנִיתָא, לְחֻדּוּתָא דְהַלּוּלָא דְמַלְכָא, כְּמָה דְאֵתָּ אָמַר (ישעיה נה) הָהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ וְגו', וְכַתִּיב (ישעיה נב) כִּי הִלֵּךְ לְפָנֶיכֶם יִי וּמֵאִסְפְּכֶם וְגו'.

(דף ק"ח ע"ב).

מֵהַגְּלוּת הוּא, וְנִקְרָאת שְׂמֵחָה. אָמַר לוֹ, וְדָאֵי כֶּךָ הוּא זֶה, שְׂכָל זְמַן שְׂהִיא בְּגִלוּת וְשׁוֹכְכַת לְעַפָּר, לֹא נִקְרָאת שְׂמֵחָה, עַד שְׂהַקְדוּשׁ-בְּרִיךְ-הוּא יָבֵא אֵלֶיהָ, וְיִקְיָמָה מֵהַעַפָּר וְיֵאמַר, (שם נב) הַתְנַעֲרִי מֵעַפָּר קוּמִי וְגו', (שם ט) קוּמִי אוּרִי וְגו', וְיִתְחַבְּרוּ כְּאֶחָד, (וְיִקְיָמָה מֵעַפְרָה) וְאִזְ חֻדּוּהָ נִקְרָאת, חֻדּוּת הַכָּל, וְאִזְ בְּשְׂמֵחָה תִּצְאוּ וְדָאֵי. אִזְ כְּמָה חֵיילִין יִצְאוּ מוּל הַגְּבִירָה לְחֻדּוּת הַלּוּלָת הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (שם נה) הָהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ וְגו', וְכַתוּב (שם נב) כִּי הִלֵּךְ לְפָנֶיכֶם ה' וּמֵאִסְפְּכֶם וְגו'.

סֵפֶר אוֹר הַזֶּהָר (עמוד 277)

אָדָם שְׂפָנָם וְנִפְסָק הַחֶבֶל שֶׁהוּא קָשׁוּר, כְּמֵאֲמַר "יעקב חָבַל נַחֲלָתוֹ", וְלִבּוֹ מְטַמְטֵם וְאֵינוֹ יָכוֹל לְדַבֵּר דְּבוּרִים זָכִים, אִזְ צְרִיךְ לְהַתְּבַנֵּן מִגְּדֻלוֹת הַבוּרָא יִתְבַּרַךְ אִיךָ שְׂמֵמְלָא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וְלִית אַתְר פְּנּוּי מִיְנֵיהָ.

וְזֶהוּ "יִרְאֵת הַשֵּׁם רֵאשִׁית דְּעַת", דְּעַת הִיא לְשׁוֹן הַתְּבוּנָנוּת וּבִינָה לְבָא, זֶהוּ חֻכְמָה בְּלָב. וְעַקֵּר הוּא עַל יְדֵי הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שְׂכַתוּב בְּשֵׁם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב שְׂצוּרָה לְאַנְשֵׁי שְׂקָדָם כָּל תְּפִלָּה וְלְמַדּוּ מֵאֲמַר זֶהָר וְתַקּוּנִים וְכו'.

(ט) כָּל עוֹרוֹת אֵילֵי נְבוֹת לֹא יִסְפִּיקוּ לְבָאָר סוּדוּתֵי וְרַמְזוּתֵי שֶׁל סֵפֶר הַתַּקּוּנִים אֲשֶׁר לֹא יִכִּילִם הַרְעִיּוֹן

עַל סֵפֶר הַתַּקּוּנִים לְבַד לֹא יִסְפִּיקוּ אֲלֵפִים סְפָרִים לְבָאָר עֲצָם רַבּוּי הַסּוּדוּת שֵׁשׁ שָׁם, אֲשֶׁר לֹא יִכִּילִם הַרְעִיּוֹן, כְּדוּעַ לְכָל גְּדֻלוֹת קִדְשַׁת הַתַּקּוּנִים הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר כָּל עוֹרוֹת אֵילֵי נְבוֹת לֹא יִסְפִּיקוּ לְבָאָר סוּדוּתֵי וְרַמְזוּתֵי.

(י) בְּסֵפֶר הַתַּקּוּנִים כְּלוּלִים כָּל הַחֻכְמוֹת שְׁבַעְעוֹלָם

הַפְּלִיג מְאֹד כְּמָה פְּעָמִים בְּשִׁבְחַ גְּדֻלוֹת קִדְשַׁת הַתַּקּוּנֵי זֶהָר. וְהִיא רְגִיל לְעַסֵּק בּוֹ בְּיוֹתֵר גַּם בְּכָל הַשָּׁנָה אֲפִלוּ שְׁלֹא בִימֵי אֵלוּל. וְאָמַר, שְׂבַסְפֵּר הַתַּקּוּנִים כְּלוּלִים כָּל הַחֻכְמוֹת שְׁבַעְעוֹלָם וְכו'.

(שיחות הר"ן רבינו נחמן מברסלב סימן קכ"ח)

(שיחות הר"ן רבינו נחמן מברסלב סימן ח')

בְּלִמּוּד הַזֶּהָר הָיָה בּוֹכָה הַרְבֵּה עַד שְׂזִיבָה לְהַבִּין.

(יא) הַזֶּהָר קְדוּשׁ וְנוֹרָא, אֵיךְ אֵין עֲרִכּוֹ כְּהַתַּקּוּנִים

פַּעַם אַחַת אָמַר כְּמַתְמִיָּה, אֲצַל הָעוֹלָם הַכָּל שְׂוִין, סֵפֶר הַזֶּהָר וְהַתַּקּוּנִים. וְהַמוֹבֵן מְדַבְּרִיו הָיָה, שְׂבַאֲמַת יֵשׁ חֲלוּק גְּדוּל וְעֲצוּם בֵּין סֵפֶר הַזֶּהָר הַקְּדוּשׁ וּבֵין סֵפֶר הַתַּקּוּנִים, אֵיךְ עַל פִּי שְׂסַפֵּר הַזֶּהָר הוּא קְדוּשׁ וְנוֹרָא מְאֹד, אֵין לוֹ שׁוֹם עַרְךָ נִגְדַת קִדְשַׁת וְסוּדוּת שֶׁל סֵפֶר הַתַּקּוּנִים. (חיי מוהר"ן רבינו נחמן מברסלב, שני"ט)